

Acta del primer taller de participació de la Carta del Paisatge del Lluçanès

“UN PAISATGE PER GAUDIR”

16 de febrer de 2015. Santa Creu de Jutglar

IMPULSA

DINAMITZA

1. Antecedents: cartes de paisatge i participació ciutadana

"Una carta del paisatge és un instrument de concertació d'estratègies entre els agents públics i privats per a complir actuacions de protecció, gestió i ordenació del paisatge, que tinguin per objectiu mantenir-ne els valors."

Article 14 de la Llei 8/2005 de protecció, gestió i ordenació del paisatge

Les Cartes del Paisatge són instruments de concertació d'acords entre agents d'un territori per tal de promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge. Es concreten mitjançant la signatura pública d'un document on s'estableixen els compromisos que adopten les parts signants en favor del paisatge i el calendari per assolir els objectius. Pel seu caràcter voluntari, la carta del paisatge es caracteritza per la importància de la participació en el seu procés d'elaboració.

Malgrat l'important component estratègic i voluntari d'una carta del paisatge, aquest document no és una simple declaració testimonial de principis, sinó un document de caràcter públic i de compromís a favor del paisatge on les parts signants es comprometen davant la societat a formar part d'un projecte col·lectiu i a treballar en conseqüència per assolir els compromisos signats.

El Consorci del Lluçanès, constituït per les principals institucions públiques que intervenen en aquest territori format per 13 municipis, fa anys que està desenvolupant una estratègia territorial basada en els valors intrínsecs del Lluçanès, entre els quals destaca el paisatge. És en aquest context que el Consorci del Lluçanès vol impulsar la Carta del Paisatge del Lluçanès.

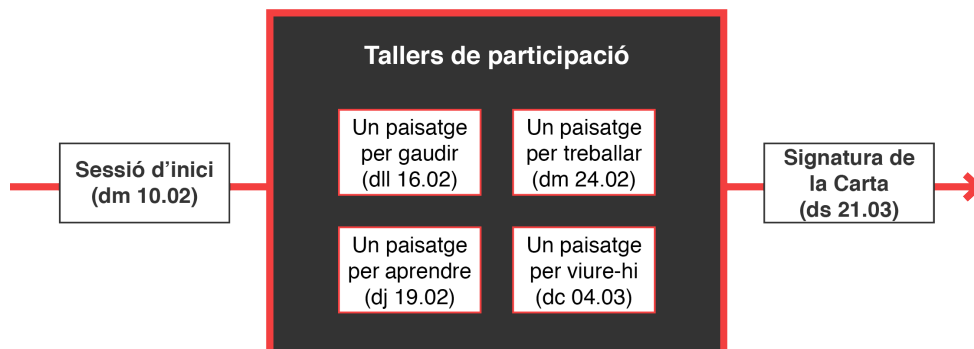
2. Programa de participació

El programa de participació és un dels dos pilars de l'elaboració de la Carta del Paisatge. Els objectius d'aquest programa de participació són:

- Implicar els agents del territori i obtenir-ne un compromís vers la millora del paisatge.
- Facilitar l'entesa i el consens entre els agents implicats en les transformacions i la gestió del paisatge.
- Donar a conèixer i contribuir a l'apropiació del paisatge per part dels agents del territori.
- Garantir la utilitat i viabilitat de la Carta del Paisatge a llarg termini.
- Ampliar la cultura de la col·laboració entre els agents públics i privats del Lluçanès.

En definitiva, aquest procés pretén dotar la ciutadania i institucions del Lluçanès de mecanismes de participació i d'implicació en les decisions que afecten l'evolució i transformació dels seus paisatges, incrementant així el capital social del territori.

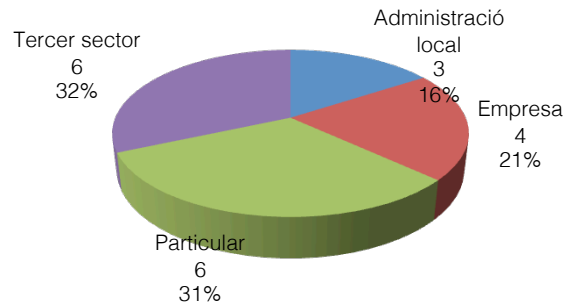
El programa de participació per la primera fase d'elaboració de la Carta del Paisatge consta de quatre tallers temàtics, una sessió inicial de presentació i una sessió final de debat i consens del full de ruta de la carta que es representarà amb l'adhesió al mateix d'entitats, agents i particulars.

3. Estructura i desenvolupament del primer taller de participació

3.1. Assistència

Al taller "Un paisatge per gaudir" hi van assistir un total de 19 persones de perfil divers: particulars, representants d'ajuntaments, d'entitats locals, associacions de propietaris, propietaris d'establiments de turisme i representants d'entitats d'activitats turístiques i de gaudi de la natura.

3.2. Desenvolupament del taller

La sessió va començar amb la benvinguda i posterior presentació de la finalitat, objectius i procés d'elaboració de la Carta del Paisatge del Lluçanès. Seguidament els dinamitzadors van donar pas als participants per tal que es presentessin i expressessin que és per ells el paisatge del Lluçanès i quines són les seves expectatives respecte la carta de paisatge.

Després de la presentació, es van executar les dues activitats pensades per dur a terme el taller:

- **Activitat grupal.** Cada grup havia de reflexionar sobre els valors del paisatge del Lluçanès que li agradaria que encara fossin vius o que es recuperessin de nou en un futur figurat al 2030. En base a aquests valors, havien de pensar un eslògan o lema per la promoció del Lluçanès, i exposar-lo al final de l'activitat.
- **Activitat individual i de plenari.** Es va demanar a cada participant que pensés i exposés propostes per tal d'assolir les situacions futures plantejades amb l'anterior exercici, centrant-se en el tema del taller, és a dir en les qüestions que més tenen a veure amb el turisme, els serveis i el gaudi del paisatge. Les propostes van ser recollides pels dinamitzadors, que les van anar agrupant en funció del tema tractat i afinitat i segons el debat sorgit arrel de les mateixes, i que va quedar recollit en un pòster.

Imatge 1. Moment de treball en grups per pensar un lema de promoció del Lluçanès basat en els valors del seu paisatge.

4. Resultats del taller "Un paisatge per gaudir"

4.1. Consideracions prèvies dels participants

Durant la ronda de presentacions els participants van expressar les seves expectatives respecte la Carta del Paisatge del Lluçanès i com consideren ells que és el paisatge del Lluçanès, com els agradaria que fos i com el perceben. A continuació es presenta una síntesi dels comentaris:

- El més destacat del paisatge del Lluçanès són els seus valors: patrimoni, activitats econòmiques, natura, etc.
- La carta ha de ser una eina transversal.
- El turisme hi ha de ser, ha de venir, però ha de ser basat i en consonància amb els valors del paisatge.
- Cal mantenir el paisatge tal i com és, i cuidar-lo.
- El paisatge del Lluçanès és inspiració.
- El paisatge del Lluçanès és molt bonic, però mirant al detall hi ha problemes que cal cuidar.
- El paisatge evoluciona, i per tant cal gestionar aquest canvi per no perdre qualitat.
- La promoció turística pot generar oportunitats noves que facin venir més gent.
- L'ecoturisme porta a mantenir el paisatge, a gestionar un paisatge de qualitat.
- Cal transmetre els valors del paisatge i la conscienciació a les generacions futures.
- La cooperació és important, cal tenir uns "estatuts" comuns d'ordenació i gestió del paisatge.
- Convé conèixer el paisatge: fer caminades de reconeixement i recuperació de camins i ponts.
- Fa poc que hi ha la percepció que el paisatge ha canviat.
- Cal tenir en compte l'important impacte que suposa per la biodiversitat la intrusió de grans granges i ramaderia intensiva. És un factor a tenir en compte al paisatge del Lluçanès.
- Cal minimitzar els impactes i potenciar els valors.
- A partir de les cartes del paisatge es poden arribar a consensos que portin a fer projectes concrets al territori.
- És important conèixer els territoris a peu. Molt important en especial al Lluçanès on hi ha una important xarxa de camins, camins de transhumància i altres vies d'importància històrica.
- La població del Lluçanès es queda els caps de setmana al territori. Això és una mostra de l'elevada valoració del paisatge per part de la ciutadania local.
- És fonamental la gestió local i la coordinació entre les administracions locals per la gestió del paisatge.
- És la força de la gent la que farà evolucionar el paisatge del Lluçanès.
- Manca cultura de participació. És important establir un marc global consensuat i que permeti tenir una guia per la gent i els agents.

Imatge 2. Presentació de la sessió.

4.2. Eslògan per la promoció del Lluçanès al 2030

A continuació es presenten els eslògans dels 4 grups, amb una síntesi de l'exposició que van fer per presentar-los.

Grup 1: "El Lluçanès, una comarca per viure o perdre-t'hi"

- Un territori endreçat, on destaca la serenor als pobles com a valor.
- Millora de la comunicació: física per transport i camins, però també en quant a la coordinació entre els pobles i agents.
- Potenciar les activitats culturals i festives pròpies.

Grup 2: "La sort de viure aquí: Calma, història, autenticitat"

- Destacant valors: patrimonials, culturals (festes, fires, etc.), naturals i del paisatge en mosaic i les activitats agroramaderes pròpies i que el modelen, i intangibles com ara la calma i autenticitat que transmet el paisatge del Lluçanès.
- Destacant les activitats que s'hi poden fer: turisme, senderisme, activitats a la natura, sortides, guiatge, etc,

Grup 3: "Territori [re] serè"

- Valorització del patrimoni a tots els nivells: recuperació de camins, rehabilitació d'elements arquitectònics i patrimoni (masies de pagès, etc.).
- Millora en l'autosuficiència energètica, que farà d'atractor de població procedent de la ciutat.
- Agricultura biodinàmica, de proximitat, que també portarà a una major autosuficiència en l'alimentació al territori.
- Millora de la qualitat de vida, per la població local i els visitants.
- Ressaltar els valors intangibles propis: calma, serenor.

Grup 4: "Els colors del Lluçanès. Gaudeix-los, descobreix-los, experimenta'ls"

- Destacar els valors: natura, patrimoni, silenci.
- Promoure un turisme de qualitat: cultural, familiar, respectuós, sostenible, net.
- El Lluçanès com un quadre de colors: verd: natura (boscors, rieres, fonts, etc); groc: patrimoni (arquitectura, arqueologia, costums i tradicions, festes, balls, fires); taronja: producte artesà i agroalimentari; marró: agricultura, ramaderia extensiva; blau: gastronomia; vermell: serveis (transport públic, serveis mancomunats).

Imatge 3. Resultats del primer exercici.

4.3. Què cal per assolir els objectius pel paisatge del Lluçanès?

A continuació es presenta la síntesi del treball individual i de debat en plenari per la configuració de les primeres propostes sobre què cal fer i com cal intervenir per tal d'assolir els objectius de qualitat previstos pel paisatge del Lluçanès, acotat segons el tema del taller, i per tant respecte a la qüestió del turisme i serveis, i aspectes del gaudi del paisatge.

Fomentar l'autoestima. Fer nostre el paisatge, un espai compartit.

- Creure'ns el que tenim.
- Fer-lo nostre.
- Conservar l'essència del Lluçanès i a la vegada, poder viure-hi.

Unificar i coordinar els serveis turístics al Lluçanès.

- Esdevenir la comarca del Lluçanès.
- Articular tot el patrimoni del Lluçanès com un sol museu.
- Coordinar conjuntament. Remar en la mateixa direcció per la conservació del paisatge.
- Unificar serveis, camins i actius.
- La compravenda o intermediaris de proximitat, ha de ser primordial. Per exemple els productes de restaurants o comerços han de ser del territori sempre que es pugui.

Potenciar l'emprenedoria en turisme.

- Unir a la gent en els projectes.
- Activar i promocionar a la gent jove i el petit emprenedor.

Definir una escala petita, ajustada i acotada, pels serveis i recursos.

- Definir les dimensions del que volem: petites empreses, turisme reduït i de qualitat, transport acotat però freqüent, etc.
- Comunicacions estrictament necessàries i ben dimensionades.

Promoure un turisme de qualitat, amb valor afegit i integrat i vinculat al paisatge i les activitats.

- Afavorir la creació de productes turístics que integrin allotjament i activitats (al patrimoni natural, etc.)
- Promoure un turisme de qualitat: cultural, natural, actiu i reduït.
- Crear una xarxa d'activitats turístiques amb valor afegit i que potenciïn els actius naturals i patrimonials, amb implicació dels particulars.

Incidir de forma coherent en l'urbanisme i l'ordenació del territori, com a element fonamental per gestionar el paisatge

- Com es pot fer que les decisions urbanístiques dels municipis no hipotequin el paisatge?
- Compromís escrit de les entitats locals per complir unes pautes comunes de desenvolupament.
- Integrar i no solapar els serveis i transport. Mancomunar serveis públics.

Conservar, controlar, vetllar, pels valors del paisatge de manera participada i "des de baix".

- Crear un grup-equip assessor en temes de paisatge per als ajuntaments.
- Potenciar acords de custòdia del territori.
- Sotmetre les obres públiques a votació i consideració de la gent.
- Crear o destinar un organisme que reguli i controli els impactes del paisatge.
- Crear una associació privada que vetlli per conservar els valors del paisatge.

Potenciar la base econòmica que ens ha permès tenir el paisatge actual.

- Fomentar la compra a la granja familiar, aprofitant per fer visites a les granges.
- Potenciar la base econòmica que ens ha permès tenir el paisatge actual: agricultura, ramaderia de petites explotacions, productors d'aliments a l'àmbit local i venda de proximitat.
- Potenciar les petites empreses agroproductores molt presents en comerços i restaurants.

Fomentar l'autosuficiència

- Fomentar l'autosuficiència energètica, productiva del territori i amb les empreses del territori.

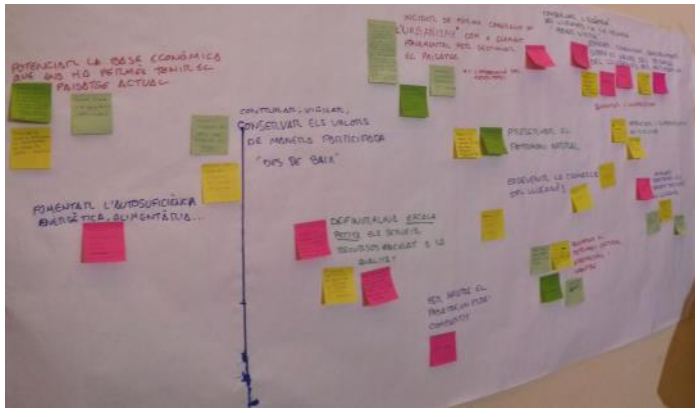

Educar, comunicar, sensibilitzar sobre el valor del paisatge del Lluçanès, per estimar-lo.

- Treballar a les escoles els valors del paisatge del Lluçanès.
- Donar a conèixer el patrimoni natural per sensibilitzar, valorar, respectar i protegir-lo.
- Visualitzar la riquesa d'artesans del Lluçanès i donar a conèixer la seva feina, explicant els valors de la seva tasca, que són els valors del Lluçanès.
- Afavorir les activitats de sensibilització ambiental i patrimonial (escoles, associacions, etc.).
- Actuacions voluntàries.

Recuperar i mantenir el patrimoni natural, cultural, arquitectònic i l'intangible.

- Gestionar el territori preservant el seu patrimoni natural.
- Cuidar, restaurar i mantenir el patrimoni natural.
- Rehabilitar i recuperar antigues masies i donar-les a conèixer al turisme.
- Potenciar i donar a conèixer l'entorn històric i natural que tenim. Ara falta informació.
- Tornar a fer activitats com ara anar a la font a berenar.
- Restaurar el patrimoni.
- Recuperar el paisatge històric recuperant camins, fonts, edificis històrics, etc.

Imatge 4. Resultat del debat sobre les propostes pel aspiatge del Lluçanès centrades en el tema del taller.

Annex: assistents a la sessió

A continuació es presenta la llista dels assistents a la sessió:

Nom	Població	Assisteix al taller en tant que...
Albert Prats Freixa		
Àngels Pujols Camps	Oristà (?)	
Eva Boixadé	Lluçà	Ajuntament de Lluçà
Gemma Rota	Perafita	
Joan Ramon Soler	Sant Feliu Sasserra	QFois- Fira Bruixes
Jordi Freixa		La Rella
Judith Marquès	Lluçà	Paisatgista
Lídia Collell	Perafita	Casa Rural
Marta Homs	Lluçà	
Montse Boix	Olost	Turisme Rural
Montse Canal	Prats de Lluçanès	Plataforma Lluçanès és Comarca
Pol Casanovas	Alpens	APF Lluçaneès
Ramon Soler	Prats de Lluçanès	UP i UEPrats
Roger Ballús	Sant Feliu Sasserra	Bandolers (C excursionista)
Rosa Colomer	Prats de Lluçanès	
Sascha Schüler	Olost	Espai Perot Rocaguinarda
Teresa Ribera	Perafita	Lluçanès Viu
Xavier Barniol	Alpens	ConSORCI del Lluçanès
Xènia Ribó	Prats de Lluçanès	ConSORCI del Lluçanès

